

KUTSESTANDARD

Kergeste rõivaste rätsep, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Kergeste rõivaste rätsep, tase 4 kutsestandard on tööturu nõudmistele vastavate koolituskavade ja kutseõppe õppekavade koostamise ning kompetentsuse hindamise alus.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Kergeste rõivaste rätsep, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus <p>Kergeste rõivaste rätsep valmistab individuaaltellimuse alusel kergeid rätseparõivaid (seelikud, särkpluusid, pluusid, püksid, jakid, kleidid, rõivalisandid) lähtudes kliendi mõtudest ja vajadustest. Tellijatega suhtlemine eeldab avatust ja teenindusvalmidust ning taktitunnet.</p> <p>Edukaks tööks on oluline pidev erialane enesetäiendamine.</p> <p>Kergeste rõivaste rätsepad töötavad väikestes meeskondades, rõiva tootmisettevõtte arendusosakondades või iseseisvalt eratellimuste täitjatena.</p> <p>Kergeste rõivaste rätsep võib töötada pärast täiendava eriväljaõppe läbimist laste- ja spordirõivaste, tele-, filmi- ja teatrikostüümide, pesu ja pidulike ja nahast rõivaste valmistajana.</p> <p>Seotud kutsed: Rätsep-stiilist, tase 5 vt Lisa 1 Rätsepate kutsete võrdlustabel.</p>
A.2 Tööosad <p>A.2.1 Tellimuse koostamine</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Tellija soovi väljaselgitamine
2. Tellimuse vormistamine <p>A.2.2 Konstrueerimine ja juurdelõikus</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Rõiva tehnoloogiline kavandamine
2. Lõigete konstrueerimine ja modelleerimine
3. Juurdelõikus <p>A.2.3 Rõiva õmblemine</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Detailide ettevalmistamine
2. Detailide ja tehnoloogiliste sõlmede ühendamine
3. Rõiva proovid ja prooviparanduste märkimine
4. Rõiva lõppõmblemine <p>A.2.4 Lõppviimistlemine ja pakkimine</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Triikimine ja kuumniiske töötlemine
2. Toote kvaliteedikontroll
3. Toote pakkimine <p>A.2.5 Toote turundamine</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Teenuse kujundamine
2. Teenuse kaubastamine

A.3 Töö keskkond ja eripära Töökoormus võib jaotuda ebaühtlaselt, töö võib olla kiire tempoga ja pingeline. Tööülesanded on vahelduvad ning nõuavad mitmesuguseid töövõtteid ja -asendeid, sh sundasendeid. Töökeskkonnas leiduv tekstiiltolm võib tundlikel inimestel põhjustada allergiat.
A.4 Töövahendid Rätsepa põhilised töövahendid on õmblusmasinad, kuumniiske töötlemise seadmed ja abitöövahendid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused Töös on oluline käeline osavus, huvi tekstiilide ja moe vastu, ruumiline kujutlusvõime, hea värvi- ja proportsioonitunnetus, ilumeel, hea koordineerimine, püsivus, loovus ja õpivalmidus, pingetaluvus, füüsiline vastupidavus ja empaatiavõime Töö eeldab vastutustunnet, pühendumist ning meeskonnatöö-, suhtlemis- ja teenindusvalmidust.
A.6 Kutsealane ettevalmistus 4. taseme kergeste rõivaste rätsepaks saab õppida kutseõppeasutuses või omandada kutsealased oskused töökohal õppides ja erialaseid kursuseid läbides.
A.7 Enamlevinud ametinimetused Kergeste rõivaste rätsep, näidiste rätsep, muudatuste tegija (alterationist), lõigete valmistaja, rõivaste korrastaja, juurdelõikaja, individuaalrätsep või naiste rätsep.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur Kergeste rõivaste rätsep, tase 4 kutse tõendamiseks on nõutav kompetentside B.2.1 - B.2.6 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Tellimuse koostamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. selgitab välja kliendi soovi, loob kliendiga suheldes positiivse õhkkonna; 2. annab soovitusi kergeste rõivaste tegumoe ja materjalide valikul, vajadusel (keeruliste juhtumite korral) konsulteerib kogunud rätsepa ja disaineriga; 3. joonistab kliendile soovile vastava moejoonise 4. valib kergeste rõivaste õmblemiseks vajalikud materjalid (põhimaterjal, vooder), furnituuri (nööbid, pandlad, lukud) ja abimaterjalid (tugevdusmaterjalid, õlakud); 5. võtab kliendilt tegumoele vastavad mõõdud lõigete valmistamiseks; 6. hindab kavandi teostatavust, arvestab materjalikogused vastavalt tegumoele ja mõõtudele; 7. planeerib tööks kuluva aja, arvestades tellimustööde mahtu ja tellija vajadusi. 8. teeb rõiva valmistamise maksumuse eelarvestuse (teenuse hind, materjali-, tööaja- ja üldhalduslikud kulud); 9. kooskõlastab ja vormistab tellimuse.	
Teadmised: 1) klienditeeninduse põhimõtted; 2) stiiliõpetus; 3) värvusõpetus; 4) kergeste rõivaste materjalid ja omadused; 5) eskiisijoonistamine.	
B.2.2 Konstrueerimine ja juurdelõikus	EKR tase 4
Tegevusnäitajad:	

<ol style="list-style-type: none"> 1. valib tegumoele, materjalile ja tootele vastava õmblustehnoloogia ning koostab toote tehnoloogilise järjestuse; 2. määrab konstrueerimiseks avaruslisad vastavalt tegumoele ja tootele; 3. konstrueerib ja modelleerib juurdelõikuseks vajalikud lõiked (lekaalid) joonestus- ja mõõtevahenditega, lähtudes mõõtudest ja valitud konstrueerimissüsteemi tabelitest; 4. planeerib ja lisab kavandatud lõigetele ühendusmärgid ning voltide, taskute, nõõpaukude ja dekoratiivdetailide asukohad; 5. valmistab materjali ette juurdelõikuseks (nt märgistab defektsed kohad, aurutab, triigib) ja asetab materjali juurdelõikuslauale; 6. paigutab lekaalid materjalile jälgides materjali lõimesuunda, mustrit, struktuuri ja defekte; 7. lõikab välja detailid ja väikedetailid (kraed, kandid jne) vastavalt juurdelõikusplaanile; 8. teeb vajalikele abimaterjalide juurdelõikuse (dubleer, liimiriie, vaheriie); 9. keerulisemate mudelite või täpsustamist vajavate detailide puhul lõikab ja valmistab proovikangast maketi või kontrollimist vajavad detailid. 	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rõivaste konstrueerimise põhitõed; 2) põhikonstruktsioon, moekohased tuletused; 3) kergete rõivaste materjalide ja abimaterjalide omadused. 	
B.2.3 Rõiva õmblemine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dubleerib vajalikud detailid ja töötleb õmbluste tugevdamiseks lõikeservad liimipaelaga vastavalt materjali ja toote eripärale; 2. kontrollib detailide vastavust lekaalidele ja teeb vajadusel parandused; 3. õmbleb kokku eseme detailid ja tehnoloogilised sõlmed käsitsi või õmblusseadmetega, järgides valitud tehnoloogiat, märgistust, vastasmärke ja õmblusvarusid; 4. teeb kuumniisket töötlemist töö erinevatel etappidel arvestades materjali omadustega; 5. kontrollib rõivaproovides valmistatava rõiva istuvust, sobitab õmmeldava rõivaeseme tellija figuurile, tuvastab ja märgistab istuvusvead; 6. lisab tegumoele vastavad lisadetailid (kaunistuselemendid jm); 7. lõikab välja voodri- ja täpsustatud väikedetailid vastavalt põhidetailidele; 8. õmbleb rõiva, viies sisse prooviparandused vastavalt märgistusele, lisab ja õmbleb kinnituselemendid (nööbid, haagid, lukud), paelad jm furnituuri; 9. muudab valmisrõiva pikkust ja laiust, lühendab varrukaid ja parandab rõiva defekte. 	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) töövahendid ehk õmblustarvikud (nt rätsepakriit, mõõdulint, harutaja, sõrmkübar, pintsetid); 2) õmblusmasinate (süstikpiste- ja ahelapistemasinad) ja õmblusseadmete (lõikus-, teipimis- ja tikkimisseadmed) kasutamise, reguleerimise ja hooldamise põhimõtted; 3) õmbluste ja pistete liigid (nt traagel, peit); 4) nõelte ja niitude sobivus ja valik; 5) ülevaade enamlevinud õmblustehnoloogiast (sh naiste - ja meeste särgi õmblemise põhitõdedest). 	
B.2.4 Lõppviimistlemine ja pakkimine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. triigib ja/või pressib toote, arvestades materjali koostist ja omadusi; 2. hindab visuaalsel vaatlusel toote kvaliteeti; 3. korrastab toote, kasutades rõivamaterjalile sobivaid puhastusvõtteid hooldusvahendeid (vajadusel); 4. valmistab toote ette turvaliseks hoiustamiseks ja transportimiseks, vajadusel kasutab kaitsekatteid; 5. annab soovitusi toote kasutuse ja hoolduse osas, vastavalt materjalile ja hooldusmärgistusele. 	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kuumniiske töötlemise seadmete (triikraud, pressid jm) kasutusala. 	
B.2.5 Toote turundamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. arendab teenuse lähtudes sihtrühmast ja turuhindadest; 2. arvestab teenuse hinna lähtudes töömahust ja tegevuskuludest; 3. orienteerub teenuse müügi võimalustes ja müügikanalites; 	

4. leiab võimalusi oma teenuste esitlemiseks ning müügiks arvestades nõudlust, võimalusi, tasuvust jm.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.6 Kergete rõivaste rätsep, tase 4 kutset läbiv kompetents	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kasutab töös arvutit baasmoodulites „Arvuti põhitõed“, „Interneti põhitõed“, „Tekstitöötlus“, „Tabelitöötlus“ ja standardmoodulites „Esitlus“, „Andmebaasid“ ja „Koostöö internetis“ nõutud tasemel (vt lisa 1); 2. kasutab efektiivseid, ergonomilisi ja ohutuid töövõtteid, siirdub kiirelt ja sujuvalt ühelt tegevuselt teisele; 3. järgib säästva materjalikasutuse põhimõtteid; 4. tegutseb vastutustundlikult ja eesmärgipäraselt, võttes oma tegevuses arvesse töötervishoiu, keskkonnahoiu ja tööohutuse reegleid; 5. arvestab autorikaitse ja tarbijakaitsega seotud aspektidega; 6. kasutab eesmärgipäraselt info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendeid; 7. tajub oma rolli meeskonnas, teeb koostööd, järgib kokkuleppeid; 8. valib sihtgrupile vastava suhtlemisviisi; esitab teabe selgelt ja mõistetavalt; 9. orienteerub õmblusalases terminoloogias, dokumentatsioonis ja leppemärkides; 10. vajadusel juhendab kaastöötajaid oma oskuste piires. 	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	24-28022017-01/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Astra Mõistlik, Tallinna Tööstushariduskeskus Inna Soonurm, SA Innove Signe Rank, Boliree OÜ Eeva Ojamets, Lindante OÜ Kati Viibur, Baltika Group
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tehnika, Tootmise ja Töötlemise Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	4
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	28.02.2017
6. Kutsestandard kehtib kuni	30.11.2021
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7531 Rätsepad, köösnerid ja kübarategijad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Dressmaker, level 4
C.3 Lisad	
Lisa 1 Rätsepa kutsete võrdlustabel	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	